

SAATE

Lähettiläjä:	Sihteeristö
Vastaanottaja:	Valmistelukunta
Asia:	Valmistelukunnassa tarkkailijana olevien kuuden alueiden komitean jäsenen esitys: - "Alueellinen yhteenkuuluvuus"

Valmistelukunnassa tarkkailijana ovat alueiden komitean jäsenet Chabert, Dammeyer, Dewael, du Granrut, Martini ja Valcarcel Siso ovat toimittaneet valmistelukunnan pääsihteerille liitteenä olevan esityksen.

Bryssel 29. huhtikuuta 2003

Alueiden komitean
10. huhtikuuta 2003 antama
LAUSUNTO
aiheesta

Alueellinen yhteenkuuluvuus

Alueiden komitea, joka

- OTTAA HUOMIOON** työvaliokuntansa 14. toukokuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta "Alueellinen yhteenkuuluvuus" ja antaa lausunnon valmistelu "alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka" -valiokunnan tehtäväksi,
- OTTAA HUOMIOON** 14. tammikuuta 1999 aiheesta "Euroopan aluekehityssuunnitelma" antamansa lausunnon, jonka esittelijä oli Claude **du Granrut** ja apulaisesittelijä Anders **Knape** (CdR 266/1998)¹,
- OTTAA HUOMIOON** aiheesta "Euroopan aluepolitiikan rakenne ja tavoitteet laajentumisen ja maailmanlaajuistumisen yhteydessä: keskustelun avaus" antamansa lausunnon, jonka esittelijä oli Karl-Heinz **Klär** (D, PSE) (CdR 157/2000)²,
- OTTAA HUOMIOON** 14. marraskuuta 2001 aiheesta "Toinen taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä kertomus" antamansa lausunnon, jonka esittelijöinä olivat Eduardo **Zaplana Hernández-Soro** (E, PPE) sekä Jan **Tindemans** (NL, PSE) (CdR 74/2001)³,
- OTTAA HUOMIOON** 10. lokakuuta 2002 aiheesta "Taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä ensimmäinen väliraportti – Yhteenveto ja seuraavat vaiheet" (KOM(2002) 46 lopullinen) antamansa lausunnon, jonka esittelijä oli Vito **D'Ambrosio** (I, PSE) (CdR 101/2002),
- OTTAA HUOMIOON** alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopassa käsitelleen tutkimuksensa, jonka esitteli *Groupe d'Etudes politiques européennes* (CdR 195/2002),
- OTTAA HUOMIOON** "alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka" -valiokunnan 19. helmikuuta 2003 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 388/2002 rev 1, jonka esittelijä oli Murcian aluevaltuuston puheenjohtaja Ramón Luis **Valcárcel Siso** (E, PPE),
- SEKÄ KATSOO, ETTÄ** koheesio on yksi Euroopan unionin keskeisimmistä tavoitteista,
- KATSOO, ETTÄ** koheesion alueellinen ulottuvuus on yksi Euroopan komission tammikuussa 2001 julkaiseman toista taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevän kertomuksen painopistealoista,
- KATSOO, ETTÄ** alue- ja koheesiopolitiikka kuuluvat Euroopan unionin tärkeimpiin yhteisöpolitiikan aloihin,
- KATSOO, ETTÄ** alueellisen yhteenkuuluvuuden tarkastelu on tärkeää, koska aihe on vuoden 2006 jälkeistä alue- ja koheesiopolitiikan tulevaisuutta koskevan keskustelun keskipisteessä,

¹ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 36.

² EYVL C 148, 18.5.2001, s. 25.

³ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 27.

KATSOO, ETTÄ on välttämätöntä edistyä aiheen käsittelyssä,

hyväksyi 9.–10. huhtikuuta 2003 pitämässään 49. täysistunnossa (huhtikuun 10. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemykset

Alueiden komitea

Alueellinen yhteenkuuluvuus: yhteenkuuluvuuden keskeinen ulottuvuus

1.1 **myöntää** yhteenkuuluvuuden alueellisen ulottuvuuden määrittelyyn liittyvät tietyt vaikeudet, mutta haluaa kuitenkin osoittaa Euroopan aluekehityssuunnitelman (*European Spatial Development Perspective*, ESDP) hyväksymisen jälkeisessä tieteellisessä työssä aikaansaadun edistymisen.

1.2 **katsoo** kuitenkin, että yhteenkuuluvuuden tarkastelu ei voi rajoittua ainoastaan taloudelliseen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen, joita mitataan EU:n jäsenvaltioita koskevien tilastollisten tunnuslukujen avulla. Komitea katsoo myös, että yhteenkuuluvuutta koskevan todellisuuden entistä parempi ymmärtäminen edellyttää valtiotasoa alempien aluekokonaisuuksien huomioon ottamista.

1.3 **on vakuuttunut** siitä, että tällaisessa tilanteessa yhteenkuuluvuutta tulee tarkastella alueellisella tasolla jäsenvaltioiden välillä ja niissä itsessään esiintyvien kehityserojen esiin tuomiseksi ja ottaen huomioon, että vallitsevana on edelleen keskus- ja reuna-alueiden välisistä suhteista muodostuva kehitysmalli.

1.4 **katsoo** niin ollen, että alueellisen yhteenkuuluvuuden päämääräksi tulee ymmärtää Euroopan unionin alueiden välisten kehityserojen vähentäminen yhteisön alueellisen uudelleenjärjestelyn avulla, joka mahdollistaa monikeskuksisen, yhdenmukaisen, tasapainoisen ja kestävä kehityksen. Alueen sisällä alueellinen yhteenkuuluvuus on mielletävä tavoitteeksi supistaa unionin alueiden sisäisiä kehityseroja ja fyysisistä tai taloudellista hajanaisuutta maankäytön ja muiden alueisiin vaikuttavien julkisten toimintaperiaatteiden avulla. Etenkin Euroopan alue- ja paikallisviranomaisten on edistettävä kyseisiä politiikkoja ja pyrittävä laatimaan niiden avulla Euroopan unionille monikeskuksinen ja tasapainoinen aluekehitysmalli. Erityistä huomiota on kiinnitettävä pysyvästä maantieteellisestä haitasta kärsiviin alueisiin (saariin, vuoristoalueisiin ja harvaan asuttuihin alueisiin), ulkoalueisiin sekä tiettyihin erityisiä piirteitä omaaviin alueisiin (maaseutuvoittoiset alueet, kaukana kaupungeista sijaitsevat alueet ja valtakunnan rajat ylittävät alueet).

1.5 **katsoo**, että ainoastaan monikeskuksisen kehitysmallin soveltaminen yhteisön alueella voi tarjota Euroopan unionin kaikille alueille tasapuoliset kehitysolosuhteet.

1.6 **muistuttaa**, että vaikka alueellista yhteenkuuluvuutta ei mainita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 2, 3 ja 158 artiklassa, se mainitaan kuitenkin selvästi sopimuksen 16 artiklassa.

Alueellinen yhteenkuuluvuus: esimerkkejä merkittävistä nykyisistä ja tulevista alueiden välisistä kehityseroista yhteisön alueella

Alueiden komitea

1.7 **toteaa**, että henkeä kohden laskettu BKT ja työttömyysaste ovat kaksi indikaattoria, joiden perusteella kehityserot Euroopan unionissa ovat erityisen huomattavia.

1.8 **panee** kuitenkin **merkille**, että erot ovat alueellisella tasolla valtiotasoa suuremmat. Vuonna 1999 henkeä kohden laskettua BKT:tta kuvaavan indikaattorin vaihteluväli oli NUTS 2 -tason alueiden välillä 1–4,7, kun vastaava vaihteluväli valtioiden välillä oli 1–2,7. Myös työttömyysaste tuo selvästi esille alueiden väliset suuret eroavuudet, sillä vuonna 2000 työttömyysaste vaihteli asteikolla 1–16,2 NUTS 2 -tason alueiden välillä, kun vastaava vaihteluväli valtioiden välillä oli 1–5,1.

1.9 **pahoittelee**, että kun otetaan huomioon edellä mainitut kaksi indikaattoria ja niiden kehityskulku viime vuosina, NUTS 2- ja 3 -alueiden väliset erot ovat huomattavia siitä huolimatta, että erot valtioiden välillä ovat pienentyneet.

1.10 **on huolestunut** siitä, että alueiden väliset erot ovat edellä mainituilla indikaattoreilla mitattuina kasvaneet tietyissä jäsenvaltioissa.

1.11 **korostaa**, että myös muut tilastolliset tunnusluvut – kuten väestönkehitystä, kulkuyhteyksiä, tutkimus- ja innovaatiopotentiaalia tai koulutusta kuvaavat indikaattorit – osoittavat Euroopan unionin alueiden ja jäsenvaltioiden välillä vallitsevat erot.

1.12 **toteaa**, että Euroopan unionin tulevan laajentumisen seurauksena yhteisön eri alueiden väliset kehityserot tulevat kasvamaan. Laajentuminen merkitsee sitä, että sekä kansalliset että alueelliset ja paikalliset BKT:tta ja työttömyysastetta koskevat erot tulevat kasvamaan huomattavasti asettaen alueellisen yhteenkuuluvuuden todellisen haasteen eteen, olipa kyseessä mikä alueellinen taso tahansa.

1.13 **on vakuuttunut** siitä, että vallitsevassa tilanteessa ainoastaan Euroopan unionin osoittama todellinen poliittinen tahto pyrkiä alueellista yhteenkuuluvuutta koskevaan tavoitteeseen voi vähentää nykyistä alueiden välistä epätasapainoa EU:n keskusalueiden suurten taajamien ja yhteisön reuna-alueiden välillä. Laajentuminen tulee vain kärjistämään tätä epätasapainoa.

2. Alueiden komitean suositukset

Alueellinen yhteenkuuluvuus: suosituksia alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi

Alueiden komitea

2.1 **esittää**, että alueellisesta yhteenkuuluvuudesta tehdään taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kanssa yhdenvertainen poliittinen tavoite.

2.2 **vaatii** täten Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 2, 3 ja 158 artiklan muuttamista siten, että alueellinen yhteenkuuluvuus liitetään osaksi niitä keskeisiä poliittisia tavoitteita, joihin tulee pyrkiä yhteisön tasolla. Käsitteen mukaan liittäminen tulisi vahvistaa tulevassa perustuslain luonteisessa sopimuksessa, jotta Euroopan unioni saa käyttöönsä toiminnan vaatimat välineet.

2.3 **on vakuuttunut**, että entistä tiiviimpi alueellinen yhteenkuuluvuus Euroopan unionin alueiden välisten erojen vähentämiseksi merkitsee yhteisön alueellista uudelleenjärjestelyä, joka mahdollistaa monikeskuksisen alueen kehittymisen.

- 2.4 **on tietoinen** siitä, että monikeskuksinen kehitys edellyttää seuraavia seikkoja:
- sellaisen alueellisen viitekehityksen omaksumista, joka edistää eri toimielintasojen alueita koskevien toimenpiteiden koordinoitua
 - niiden alakohtaisten yhteisöpolitiikkojen yhdenmukaisuuden parantamista, jotka ovat alueellisilta vaikutuksiltaan merkittäviä ja jotka pyrkivät edistämään yhteenkuuluvuutta; tämä on erityisen tärkeää YMP:ssä, jonka lopullinen muotoilu vaikuttaa ensisijaisesti ainakin herkimpien maaseutualueiden dynaamiseen kehittymiseen tai niiden autioitumiseen ja rikkoo näin kyseisten alueiden maaseudun ja kaupunkien välisen alueellisen tasapainon
 - sellaisen yhteisön aluepolitiikan harjoittamista, joka ei rajoitu tavoite 1 -alueihin vaan kattaa myös muut alueet kokonaisuudessaan uuden tavoite 2:n avulla.

2.5 **suosittelee** yhteisön aluepolitiikan muuttamista siten, että siihen sisällytetään alueellista ulottuvuutta koskeva tavoite yhteisön alueen monikeskuksisen kehityksen edistämiseksi. Tämä voidaan saavuttaa vahvistamalla kasvua ja kehitystä edistävien pienten ja keskisuurten kaupunkien verkostoa reuna-alueilla unohtamatta, että kaupunki- ja maaseutualueiden suhteet on säilytettävä tasapainoisina ja yhteisvaikutteisina. Kaupunkien yhteistyöverkosto parantaisi koko alueen kilpailukykyä.

2.6 **katsoo**, että yhteisön aluepolitiikkaa on muutettava siten, että samanaikaisesti lisätään aluepolitiikan sekä työllisyys- ja sosiaaliasioita (ESR), maaseudun kehittämistä (EMOTR) ja kalastusta (KOR) koskevien politiikkojen integrointia.

2.7 **ehdottaa**, että yhteisön alakohtaisiin politiikkoihin liitetään alueellinen ulottuvuus, jotta ne voivat edistää koheesiotavoitetta. Tämä ehdotus koskee erityisesti alueellisilta vaikutuksiltaan merkittäviä alakohtaisia politiikkoja, kuten liikenne-, tutkimus-, innovaatio-, maatalous- ja ympäristöpolitiikkaa.

2.8 **katsoo**, että aluepolitiikan ja yhteisön alakohtaisten politiikkojen välistä koordinaatiota on kehitettävä. Myös kilpailupolitiikan ja aluepolitiikan välinen yhdenmukaisuus on välttämätöntä.

2.9 **tukee** käsitystä, että alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi on luotava institutionaaliset puitteet, jotka soveltuvat aikaisempaa paremmin hyvään aluehallintoon.

2.10 **katsoo**, että yhteisötoimien kannustavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi on välttämätöntä kehittää julkisten toimien koordinoitua yhteisön, jäsenvaltioiden ja paikallis- tai aluetason välillä soveltamalla esimerkiksi kolmikantasopimuksia kunkin jäsenvaltion valtiosääntöoikeudellista järjestystä kunnioittaen.